

Katedra špeciálnej pedagogiky
Témy rigorózných prác 2023/2024

Študijný program:

Špeciálna pedagogika a pedagogika mentálne postihnutých

Študijný odbor: 38. Učiteľstvo a pedagogické vedy

Konkretizácia tém s anotáciou

1) Analýza determinantov špeciálnopedagogickej diagnostiky jednotlivcov s poruchami autistického spektra

Anotácia: Rigorózna práca sa zameria na možnosti špeciálnopedagogickej diagnostiky jednotlivcov s PAS. Bude zameraná na metódy, techniky a postupy komplexnej diagnostiky. *Výskum:* Kvantitatívna analýza podmienok a determinantov špeciálnopedagogickej diagnostiky jednotlivcov s PAS v rámci ČŠPP:

2) Analýza motorických zručností žiakov s Aspergerovým syndrómom / vysokofunkčným autizmom mladšieho školského veku

Anotácia: Rigorózna práca sa zameria na problematiku motoriky s ohľadom na cieľovú skupinu žiakov s AS/VFA. Zameria sa na výskyt, prejavy a vplyvy deficitov v oblasti praxie a motorického plánovania na každodenné fungovanie týchto jednotlivcov. Bude sumarizovať prehľad už zrealizované výskumných štúdií u tejto cieľovej skupiny. *Výskum:* Analyzovať úroveň motorických zručností na vybranej vzorke detí a AS/VFA mladšieho školského veku na základe vybraného testu motorických funkcií (napr: MABC-2, BOT2, prípadne inej testovej batérie). Prezentovaná bude tiež kvalitatívna deskripcia adaptívneho fungovania testovaných žiakov.

3) Analýza poskytovania odbornej starostlivosti v rámci včasnej intervencie na Slovensku

Anotácia: Teoretická časť popisuje poskytovanie včasnej starostlivosti rodinám detí s potenciálnym rizikovým vývinom. *Výskum:* Analýza poskytovania včasnej intervencie rodine/rodinám s dieťaťom s rizikovým vývinom. Každá analýza musí byť zhodnocovaná kvantitatívnymi a/alebo kvalitatívnymi metódami výskumu.

4) Analýza postupov zameraných na vyvodzovanie gramatického učiva u žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Anotácia: Témou rigorózneho výskumu je analýza postupov zameraných na vyvodzovanie gramatického učiva u žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. *Výskum:* Kvalitatívny a kvantitatívny výskum, v rámci ktorého bude použitý dotazník a pološtruktúrovaný rozhovor. Cieľovou skupinou výskumu budú pedagógovia základných a špeciálnych škôl, ktorí vyučujú žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Získané rozhovory budú podrobené transkripcii a následne bude každý rozhovor

rozanalizovaný otvoreným kódovaním. Údaje z dotazníka budú spracované štatistickými metódami.

5) Analýza prístupov k žiakom s poruchou autistického spektra v prostredí inkluzívnej školy na Slovensku

Anotácia: Témou rigorózneho práce je analýza prístupov k žiakom s poruchou autistického spektra v prostredí inkluzívnej školy na Slovensku. *Výskum:* Cieľom praktickej časti bude kvalitatívny výskum, v rámci ktorého bude vykonaný pološtruktúrovaný rozhovor. Cieľovou skupinou výskumu budú pedagógovia základných škôl, ktorí vyučujú žiakov s poruchou autistického spektra. Získané rozhovory budú podrobené transkripcii a následne bude každý rozhovor rozanalizovaný otvoreným kódovaním.

6) Analýza senzomotorických prístupov v špeciálnopedagogickej intervencii jednotlivcov s poruchami autistického spektra

Anotácia: Práca sa zameria na jednotlivé senzomotorické prístupy (napríklad senzoričná integrácia, bilaterálna integrácia INPP, BHRG model, prípadne iné a ich využitie rámci špeciálnopedagogickej intervencie jednotlivcov s PAS. Priestor bude venovaný aj prehľadu výskumných štúdií zameraných na jednotlivé prístupy u jednotlivcov s PAS. *Výskum:* Kvantitatívna analýza využívania jednotlivých senzomotorických prístupov v špeciálnopedagogickej intervencii jednotlivcov s PAS a tiež kvalitatívnu analýzu prínosu vybraných senzomotorických prístupov prostredníctvom prípadových štúdií.

7) Determinanty ovplyvňujúce proces úspešného vzdelávania žiakov s poruchou autistického spektra v kombinácii s mentálnym postihnutím

Anotácia: Témou rigorózneho práce sú determinanty, ktoré ovplyvňujú proces úspešného vzdelávania žiakov s poruchou autistického spektra v kombinácii s mentálnym postihnutím. *Výskum* Cieľom praktickej časti bude kvalitatívny výskum, v rámci ktorého bude vykonaný pološtruktúrovaný rozhovor. Cieľovou skupinou výskumu budú pedagógovia ktorí vyučujú žiakov s poruchou autistického spektra v kombinácii s mentálnym postihnutím. Získané rozhovory budú podrobené transkripcii a následne bude každý rozhovor rozanalizovaný otvoreným kódovaním.

8) Formovanie sociálnych vzťahov v podmienkach inkluzívneho vzdelávania na prvom stupni základnej školy

Anotácia: Zámerom práce je popísať skupinové vzťahy medzi deťmi s postihnutím (mentálnym, telesným, zmyslovým). Popísať výskumné zistenia v danej oblasti v našich podmienkach, ako aj v zahraničí. *Výskum:* Identifikovať faktory, ktoré sú bariérou v začleňovaní žiakov s postihnutím (mentálnym, telesným, zmyslovým), analyzovať reálnu podporu formovania kolektívnych vzťahov žiakov v inkluzívnej triede zo strany pedagogických pracovníkov školy.

9) Intervenčný program na podporu sociálnych vzťahov v inkluzívnej triede z pohľadu školského špeciálneho pedagóga

Anotácia : Teoretická časť rigorózneho práce popisuje východiská týkajúce sa sociálnych vzťahov, ktoré sú významnou súčasťou k podpore inkluzívnych podmienok – sme si všetci rovnocenní – v podmienkach základnej školy. Predstavuje možnosti školského špeciálneho pedagóga v súvislosti s podporovaním sociálnych vzťahov, ktoré sú v konkrétnej miere narušené, alebo ide o triedu, ktorá má v rámci vnútorných vzťahov limity. Prináša spracovanie výskumov, ktoré popisujú konkrétne využitie intervenčných programov v podmienkach základnej školy bežného typu. *Výskum:* Vytvoriť, navrhnúť a overiť autorský preventívny program s kvantitatívno-kvalitatívnym zhodnotením. Súčasťou práce (prílohovej časti) je metodický popis realizovaného intervenčného programu v podmienkach základnej školy.

10) Intervenčný program na rozvoj komunikačných kompetencií detí s ľahkým mentálnym postihnutím

Anotácia: Teoretická časť práce popisuje východiská vývinu reči, špecifiká reči a komunikácie s dieťaťom s ľahkým mentálnym postihnutím a možnosti rozvíjania v súvislosti s autorským programom. *Výskum:* Vytvoriť, zrealizovať a overiť autorský intervenčný program orientovaný na rozvoj jazykových rovín u dieťaťa/žiaka s ľahkým mentálnym postihnutím.

11) Intervenčný program na rozvoj komunikačných kompetencií žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím

Anotácia: Teoretická časť práce popisuje východiská vývinu reči, špecifiká reči a komunikácie s dieťaťom/žiakom s ľahkým mentálnym postihnutím a možnosti rozvíjania v súvislosti s autorským programom. *Výskum:* Vytvoriť, zrealizovať a overiť autorský intervenčný program orientovaný na rozvoj jazykových rovín u dieťaťa/žiaka s ľahkým mentálnym postihnutím.

12) Intervenčný špeciálnopedagogický program zameraný na zníženie agresívneho správania v skupinách detí predškolského veku

Anotácia : Teoretická časť rigorózneho práce popisuje východiská týkajúce sa vzniku agresie od raného veku a možnostiam eliminácie z hľadiska odborného prístupu.. *Výskum:* Vytvoriť, navrhnúť a overiť autorský preventívny program s kvantitatívno-kvalitatívnym zhodnotením zistení. Súčasťou práce (prílohovej časti) je metodický popis realizovaného programu s doplnením aj o parciálne zhodnocovania jednotlivých stretnutí.

13) Konkretizácia ergoterapeutických zamestnávaní vo včasnej starostlivosti

Anotácia: Teoretická časť prezentuje základné východiská týkajúce sa ergoterapeutických zamestnávaní vo včasnej starostlivosti. Predstavuje konkrétne možnosti v procese rozvoja dieťaťa, ktorému je poskytovaná včasná starostlivosť. *Výskum:* Analyzovať možnosti a limity ranej ergoterapie, konkrétne ergoterapeutických zamestnávaní. Ide o prípadovú štúdiu (popis progresu/regresu v životnom príbehu prostredníctvom ergoterapeutických zamestnávaní). Životný príbeh je potrebné zhodnotiť kvantitatívnymi a/alebo

kvalitatívnymi metódami výskumu. Súčasťou prílohovej časti práce môže byť aj fotodokumentácia (s akceptáciou podmienok vyplývajúcich z GDPR) prezentujúca včasnú starostlivosť.

14) Mapovanie možností ďalšieho vzdelávania špeciálnych pedagógov na Slovensku

Anotácia: V pedagogickej praxi škôl, nielen špeciálnych, vzrastá požiadavka na kvalifikovaných špeciálnych pedagógov. Z tohto dôvodu považujeme za dôležité, aby sa špeciálny pedagóg orientoval v nových trendoch vzdelávania žiakov so zdravotným postihnutím a znevýhodnením, či inou špeciálnou výchovnovzdelávacou potrebou. Cieľom rigorózneho práce je mapovať možnosti vzdelávania, profesionálneho rastu a podpory špeciálnych pedagógov. Tak ako v prípade iných pedagogických profesií sa aj u tejto skupiny odborníkov sa predpokladá ich celoživotné vzdelávanie. V práci bude vhodné venovať sa poskytovateľom ďalšieho vzdelávania, formám, obsahu, rozsahu... ďalšieho vzdelávania, ktoré sa realizuje prostredníctvom kontinuálneho, adaptačného, inovačného, či iného vzdelávania.

15) Možnosti a limity ergoterapie pri práci špeciálneho pedagóga v poradenskom centre

Anotácia: Teoretická časť popisuje možnosti a limity ergoterapie vzhľadom na konkrétne znevýhodnenie klienta. *Výskum:* Analyzovať možnosti a limity ergoterapie, ktoré boli identifikované pri práci s klientom. Pred samotnou analýzou je potrebné zdefinovať, či ide o prípadovú štúdiu (popis progresu/regresu v životnom príbehu prostredníctvom ergoterapeutických zamestnávaní) alebo ide o analýzu skupinovej ergoterapeutickej intervencie. Každá analýza musí byť zhodnocovaná kvantitatívnymi a/alebo kvalitatívnymi metódami výskumu. Súčasťou prílohovej časti práce je aj fotodokumentácia (s akceptáciou podmienok vyplývajúcich z GDPR) prezentujúca intervenciu, v ktorej sú využívané ergoterapeutické zamestnávania.

16) Možnosti a limity využívania arteterapie pri práci špeciálneho pedagóga v poradenskom centre

Anotácia: Teoretická časť popisuje možnosti a limity arteterapie vzhľadom na konkrétne znevýhodnenie klienta. *Výskum:* Analyzovať možnosti a limity arteterapie, ktoré boli identifikované pri práci s klientom. Pred samotnou analýzou je potrebné zdefinovať, či ide o prípadovú štúdiu (popis progresu/regresu v životnom príbehu) alebo ide o analýzu skupinovej arteterapeutickej intervencie). Každá analýza musí byť zhodnocovaná kvantitatívnymi a/alebo kvalitatívnymi metódami výskumu. Súčasťou prílohovej časti práce je aj fotodokumentácia (s akceptáciou podmienok vyplývajúcich z GDPR) prezentujúca intervenciu, v ktorej sú využívané arteterapeutické stretnutia.

17) Možnosti a limity využívania muzikoterapie pri práci špeciálneho pedagóga v poradenskom centre

Anotácia: Teoretická časť popisuje možnosti a limity muzikoterapie vzhľadom na konkrétne znevýhodnenie klienta. *Výskum:* Analyzovať možnosti a limity muzikoterapie, ktoré boli identifikované pri práci s klientom. Pred samotnou analýzou je potrebné zdefinovať, či ide o prípadovú štúdiu (popis progresu/regresu v životnom

príbehu) alebo ide o analýzu skupinovej muzikoterapeutickej intervencie). Každá analýza musí byť zhodnocovaná kvantitatívnymi a/alebo kvalitatívnymi metódami výskumu. Súčasťou prílohovej časti práce je aj fotodokumentácia (s akceptáciou podmienok vyplývajúcich z GDPR) prezentujúca intervenciu, v ktorej sú využívané muzikoterapeutické stretnutia.

18) Možnosti a limity využívania psychomotorickej terapie pri práci špeciálneho pedagóga v poradenskom centre

Anotácia: Teoretická časť popisuje možnosti a limity psychomotorickej terapie vzhľadom na konkrétne znevýhodnenie klienta. *Výskum:* Analyzovať možnosti a limity psychomotorickej terapie, ktoré boli identifikované pri práci s klientom. Pred samotnou analýzou je potrebné zadefinovať, či ide o prípadovú štúdiu (popis progresu/regresu v životnom príbehu) alebo ide o analýzu skupinovej psychomotorickej intervencie). Každá analýza musí byť zhodnocovaná kvantitatívnymi a/alebo kvalitatívnymi metódami výskumu. Súčasťou prílohovej časti práce je aj fotodokumentácia (s akceptáciou podmienok vyplývajúcich z GDPR) prezentujúca intervenciu, v ktorej sú využívané psychomotorické stretnutia.

19) Možnosti prevencie sociálno-patologických javov u žiakov v špeciálnych základných školách

Anotácia: Cieľom rigorózneho práce je identifikovať využívané preventívne možnosti, ktoré sa realizujú na špeciálnych školách voči výskytu sociálno-patologických javov. *Výskum:* Zistiť a analyzovať možnosti prevencie v konkrétnych špeciálnych školách. Na základe monitoringu súčasného stavu navrhnúť možnosti a limity v sledovanej problematike pre prax špeciálnych škôl.

20) Očná navigácia a jej využitie v špeciálnopedagogickej podpore jednotlivcov s viacnásobným postihnutím

Anotácia: Rigorózna práca sa zameria na informačno komunikačné technológie pre jednotlivcov s viacnásobným postihnutím a konkrétne na deskripciu a analýzu možností bezdotykového ovládania technológií prostredníctvom očnej navigácie (Eye Tracking Technology). Táto technológia je v našich podmienkach stále málo využívaná. V empirickej časti práce budú prezentované možnosti, prínosy a prekážky a skúsenosti s aplikáciou očnej navigácie v edukačnom procese alebo v špeciálnopedagogickej diagnostike a intervencii jednotlivcov s viacnásobným postihnutím.

21) Postoje učiteľov k diverzite vo vzdelávaní

Anotácia: Hlavným cieľom rigorózneho práce bude zisťovanie postojov učiteľov bežných škôl – základných aj stredných ako aj mapovanie aktuálneho stavu vnímania diverzity, rôznorodosti vo vzdelávaní. Zisťovanie a analýza subjektívnych ukazovateľov učiteľov vo vnímaní diverzity v edukačnom prostredí so zameraním sa na vnímanú profesijnú zdatnosť v inkluzívnej praxi (názory, citlivosť a obavy) k inkluzívnej edukácii z pohľadu učiteľov základných, či stredných škôl. Na získanie údajov je vhodné použiť dotazník na

meranie vnímanej profesijnej zdatnosti v inkluzívnej praxi (Teacher Efficacy for Inclusive Practices“, TEIP Scale) od Sharma.

22) Preventívny program na podporu sociálnych vzťahov v inkluzívnej triede z pohľadu triedneho učiteľa

Anotácia: Teoretická časť rigorózneho práce popisuje východiská týkajúce sa sociálnych vzťahov, ktoré sú významnou súčasťou k podpore inkluzívnych podmienok – sme si všetci rovnocenní – v podmienkach základnej školy. Popisuje potrebu preventívnych programov v základnej škole, ich zaradenie do výchovno-vyučovacieho procesu, taktiež prináša charakteristiku programov, ktoré sa využívajú v podmienkach základnej školy bežného typu. Táto skutočnosť môže byť súčasťou prieskumnej časti. *Výskum:* Vytvoriť, navrhnuť a overiť autorský preventívny program s kvantitatívno-kvalitatívnym zhodnotením. Súčasťou práce (prílohovej časti) je metodický popis realizovaného programu v podmienkach základnej školy.

23) Preventívny program na podporu sociálnych vzťahov v materskej škole

Anotácia : Teoretická časť rigorózneho práce popisuje východiská týkajúce sa sociálnych vzťahov, ktoré sú významnou súčasťou k podpore inkluzívnych podmienok – sme si všetci rovnocenní – v podmienkach materskej školy. Popisuje využívanie preventívnych programov v podmienkach materskej školy a ich zaradenie do výchovno-vyučovacieho procesu. Prezentuje charakteristiku konkrétnych programov, ktoré sa využívajú v podmienkach materskej školy. *Výskum:* Vytvoriť, navrhnuť a overiť autorský preventívny program s kvantitatívno-kvalitatívnym zhodnotením. Súčasťou práce (prílohovej časti) je metodický popis realizovaného programu v podmienkach materskej školy.

24) Preventívny program pre deti s poruchami správania v materskej škole

Anotácia : Teoretická časť práce popisuje východiská vzniku a dôsledky porúch správania v predškolskom veku. *Výskum:* Vytvoriť, zrealizovať a overiť autorský preventívny program orientovaný na podporu dieťaťa s poruchou správania v triede bežnej materskej školy. Súčasťou rigorózneho práce (v prílohovej časti) je metodický popis realizovaného programu s doplnením aj o parciálne zhodnocovania jednotlivých stretnutí.

25) Príprava detí v Centrách pre deti a rodinu na samostatný život

Anotácia: Rigorózna práca so zameraním sa na prípravu detí, ktoré vyrastajú mimo rodiny v Centre pre deti rodinu na samostatný život, po odchode zo zariadenia. V centrách pre deti a rodinu sa im venujú okrem vychovávateľov aj ďalší odborníci, medzi ktorých patrí aj špeciálny pedagóg. Ako sa tím odborníkov venuje okrem výchovných aktivít, napĺňaniu emocionálnych potrieb, získavaniu sociálnych zručností aj príprave na samostatný život bude cieľom rigorózneho práce. Výskumnú vzorku budú tvoriť okrem zamestnancov zariadení aj deti, ktoré v nich vyrastajú.

26) Príprava špeciálnych pedagógov na prácu v inkluzívnom vzdelávacom prostredí

Anotácia: Analyzovať prípravu (budúcich) špeciálnych učiteľov na špecifickú prácu v podmienkach inkluzívneho vzdelávacieho prostredia v podmienkach škôl v SR. Určiť

kritériá, ukazovatele a úroveň formovania didaktických a praktických zručností a schopností budúcich špeciálnych učiteľov pri práci v inkluzívnom vzdelávacom prostredí.

27) Prístupy a stratégie pedagógov pri vzdelávaní žiakov so špecifickými poruchami učenia v prostredí inkluzívnej školy

Anotácia: Cieľom rigorózneho práce je analyzovať prístupy a stratégie pedagógov pri vzdelávaní žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia v prostredí inkluzívnej školy. *Výskum:* Analyzovať prístupy a stratégie, ktoré využívajú špeciálni pedagógovia pri reedukácii u žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia.

28) Rozvíjanie pracovných kompetencií detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole

Anotácia: Teoretická časť popisuje vývinový profil dieťaťa s dôrazom na úroveň psychomotorických kompetencií. *Výskum:* Zistiť úroveň detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v oblasti pracovných kompetencií a navrhnúť možné stratégie podpory s prihliadnutím na charakter špecifických výchovno-vzdelávacích potrieb.

29) Špeciálny pedagóg ako podpora žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v integrovanom vzdelávaní

Anotácia: Integrované vzdelávanie žiakov so ŠVVP je súčasťou hlavného školského prúdu (bežné školy) už niekoľko desaťročí. Aké miesto má v tomto vzdelávaní špeciálny pedagóg, ktorým žiakom poskytuje pomoc a podporu, s kým všetkým spolupracuje, ako je na túto prácu pripravený, kde získava a ako nové vedomosti, zručnosti, či informácie o podpore žiakom, ako vytvára portfóliá špeciálnych a kompenzačných pomôcok pre žiakov so ŠVVP.

30) Úspešnosť vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím v škole bežného typu

Anotácia: Uskutočniť analýzu problematiky k dokladovaniu úspešnosti týkajúcej sa vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím (komparácia minulosti so súčasnosťou). *Výskum:* Zistiť reálny stav vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím v podmienkach bežnej školy a následne úspešnosť v ďalšom vzdelávaní sa.

31) Využívanie arteterapie u jednotlivcov s mentálnym postihnutím

Anotácia: Témou rigorózneho práce je využívanie arteterapie u jednotlivcov s mentálnym postihnutím. *Výskum:* Navrhnuť a overiť arteterapeutické aktivity realizované u jednotlivcov s mentálnym postihnutím. Cieľom je popísať špecifiká práce a následné rozpracovanie reflexie a analýzy k jednotlivým spracovaným aktivitám.

32) Využívanie arteterapie u jednotlivcov s poruchou autistického spektra

Anotácia: Témou rigorózneho práce je využívanie arteterapie u jednotlivcov s poruchou autistického spektra. *Výskum:* Navrhnuť a overiť arteterapeutické aktivity realizované u jednotlivcov s poruchou autistického spektra. Cieľom je popísať špecifiká práce a následné rozpracovanie reflexie a analýzy k jednotlivým spracovaným aktivitám.

33) Využívanie biblioterapie pri práci so žiakom s mentálnym postihnutím v špeciálnej škole

Anotácia: Teoretická časť popisuje možnosti a limity biblioterapie v podmienkach špeciálnej školy. *Výskum:* Vytvoriť a overiť konkrétny špeciálnopedagogický program s využívaním biblioterapie (alebo prvkov biblioterapie) pri práci so žiakom s mentálnym postihnutím. Analýza musí byť zhodnocovaná kvantitatívnymi a/alebo kvalitatívnymi metódami výskumu. Súčasťou prílohovej časti práce môže byť aj fotodokumentácia (s akceptáciou podmienok vyplývajúcich z GDPR) z biblioterapeutických stretnutí.

34) Využívanie didaktickej hry v procese vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím v špeciálnej základnej škole

Anotácia: Cieľom rigorózneho práce je popísať teoretické východiská týkajúce sa didaktických hier a ich využívania vo výučbe žiakov s mentálnym postihnutím v špeciálnej základnej škole. *Výskum:* Analyzovať didaktické hry vo vybranom vyučovacom predmete v procese vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím v špeciálnej základnej škole.

35) Začlenenie dieťaťa s Downovým syndrómom v prostredí materskej školy

Anotácia: Cieľom rigorózneho práce je popísať teoretické východiská týkajúce sa procesu začlenenie dieťaťa s Downovým syndrómom ako súčasťou inkluzívnej edukácie. *Výskum:* Vytvoriť krátky životný príbeh dieťaťa s Downovým syndrómom a analyzovať šance a riziká, s ktorými bolo konfrontované zo strany účastníkov danej materskej školy.